

תאריך עדכון: 13.10.16

שם ומספר הקורס: עוני ואי שוויון 93-415-01

סוג הקורס: הרצאה

היקף שעות: 1 ש"ש

מסטר: ב

שנת לימודים: תשע"ז

אתר הקורס באינטרנט: באתר האוניברסיטה

א. מטרת הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

אי השוויון והעוני הפכו בשנים האחרונות לנושאים מרכזיים בשיח הציבורי. הקורס נועד להקנות ידע בסיסי בנושאים אלו. בחלקו הראשון של הקורס נדון בניתוח כלכלי של אי השוויון בהכנסות וכן בשיטות שונות למדידתו. כמו כן נבחן את ההתפתחות והגורמים לאי שוויון בישראל תוך השוואה למדינות אחרות. בחלק השני נדון בנושא העוני, על הגדרותיו השונות. נדון בסוגיית מדידת העוני בישראל ובעולם ועל המדיניות הציבורית למלחמה בעוני.

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

בחלק הראשון של הקורס נדון באי שוויון: אי שוויון במה? אי שוויון בין מי? נדון בגישות שונות למדידת אי השוויון, ונכיר את האינדיקטורים המרכזיים למדידת א"ש. בנוסף, נדון בחלוקת ההכנסות בישראל וכן באי השוויון ובסגרגציה בין קבוצות שונות באוכלוסייה. לבסוף נדון בהשפעת המדיניות הכלכלית על אה"ש. בחלקו השני של הקורס נדון בגישות שונות למדידת עוני, ונכיר מספר מדדים מקובלים. לבסוף, נדון בעוני בישראל ובמדיניות הציבורית לצמצום העוני.

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

הרצאה פרונטלית ומצגות

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1	הקדמה	5	
2	החלוקה הפונקציונלית של ההכנסות, היחידה הכלכלית	11, 10	
3-4	דרכים להצגת התפלגות ההכנסות: גרף שכיחויות, אחזוני הכנסה, עקומת לורנץ	11, 10	
5	עקרונות במדידת א"ש, גישות	11, 10	

		במידת א"ש	
	11, 10	מדד ג'יני, יחס העשירונים	6
	6, 5, 3, 2, 1, 9, 7	אה"ש בישראל לאורך השנים: מגמות, גורמים, אי שוויון בין קבוצות באוכלוסייה, מדיניות הממשלה	7-8
	10	בעיית הזיהוי, גישות שנות במדידת עוני	9
	10	עקרונות במדידת עוני ומדדי עוני מקובלים	10-11
	8, 6, 5, 4, 3	העוני בישראל לאורך השנים: מגמות, גורמים והשפעת מדיניות הממשלה	12
		סיכום וחזרה	13

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם:

חובות / דרישות / מטלות:

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):

ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות)

רשות

1. אחדות לאה, 1996, "אי שיוויון ההכנסות, הרכב ההכנסה ומגמות מקרו-כלכליות: ישראל 1979-1993", בטחון סוציאלי 48, 37-65.
2. בן דוד דן, 2003, "התוואים הכלכליים-חברתיים של מדינת ישראל", רבעון לכלכלה 50, 29-46.
3. בן דוד דן ובלייך חיים, 2013, "עוני ואי שוויון בישראל: התפתחויות לאורך זמן ובהשוואה ל-OECD", מתוך: בן דוד דן (עורך), דוח מצב המדינה – חברה, כלכלה ומדיניות 2013, מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, 17-67.
4. דהן מומי (עורך), 2007, "מדוע יש יותר עניים בישראל?" פורום קיסריה, המכון הישראלי לדמוקרטיה.
5. המוסד לביטוח הלאומי, 2014, "ממדי העוני והפערים החברתיים" דו"ח שנתי. מינהל המחקר והתכנון, המוסד לביטוח לאומי.
6. חזן משה, 2015, "השינוי בנטל המס על משקי הבית בין 2003 ל-2011", מתוך: וייס אבי וצ'רניחובסקי דב (עורכים), דוח מצב המדינה – חברה, כלכלה ומדיניות 2015, מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, 285-305.
7. פלוג קרנית וקסיר (קלינר) ניצה, 2001, "על עוני, עבודה ומה שביניהם", סדרת מאמרים לדיון 2001,08, בנק ישראל.
8. פלוג קרנית, קסיר (קלינר) ניצה ומידן אירנה, 2006, "חוק משפחות חד הוריות, היצע עבודה ועוני", רבעון לכלכלה 53, 463-516.

9. קמחי איל ושפיר-תדהר מיכל, 2012, "אי שוויון בהכנסות בין ובתוך קבוצות אוכלוסייה בישראל: 1997 – 2010", נייר מחקר 12-02, ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

A.B. Atkinson and F. Bourguignon , eds, 2000, *Handbook of Income Distribution*, Volume 1, Elsevier Science.

J. Silber, ed., 1999, *Handbook on Income Inequality Measurement*, .11 Kluwer Academic Publishers.

חומר מחייב למבחנים:
החומר הנלמד בכיתה